

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПИЛИПА ОРЛИКА»

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Протокол № _____

“25” січня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

В. А. Навроцький

2019 р.

**ПРОГРАМА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТА СКЛАДАННЯ
ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
здобувачів початкового рівня вищої освіти
«Молодший спеціаліст»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»**

1.	Загальні положення.....	3
2.	Вимоги до відповідей здобувачів вищої освіти під час атестації.....	4
3.	Система оцінювання результатів атестації	6
4.	Зміст і структура атестації:	
	4.1. Бюджетна система	8
	4.2. Податкова система	10
	4.3. Фінанси	16
	4.4. Банківські операції.....	21
	4.5. Бухгалтерський облік і звітність комерційних банків.....	26
	Поради психолога	29

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підсумкова атестація здобувачів початкового рівня вищої освіти «молодший спеціаліст» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» проводиться у формі екзамену з використанням екзаменаційних білетів.

Структуру і зміст атестації визначено і ухвалено на засіданні циклової комісії з обліку і фінансів та сформовано у вигляді екзаменаційних білетів, які включають два теоретичні питання та практичне завдання.

Підсумкова атестація проводиться з метою перевірки і оцінки науково-теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти з профільюючих дисциплін в обсязі таких навчальних дисциплін: «Банківські операції», «Податкова система», «Бюджетна система», «Фінанси», «Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках»

Складання атестаційного екзамену проводиться на відкритому засіданні атестаційної комісії за участю не менш ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії.

Перевірка і оцінка науково-теоретичної та практичної підготовки студентів проводиться з метою встановлення відповідності їх освітнього та кваліфікаційного рівнів до вимог стандарту освіти (освітньо-кваліфікаційних характеристик, навчальних планів і програм підготовки фахівців)

Завдання базуються на теоретичних знаннях та навичках, набутих в процесі вивчення теоретичного матеріалу за вищезначеними дисциплінами та результатах практики, семінарських, практичних і лабораторних робіт протягом всього періоду навчання.

З метою надання здобувачам вищої освіти методичної допомоги в процесі підготовки до атестації за освітнім ступенем «молодший спеціаліст» надано перелік запитань з короткими анотаціями за профільюючими дисциплінами та рекомендований список відповідної джерельної бази.

ВИМОГИ ДО ВІДПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЇ

При підготовці відповідей на екзаменаційні завдання, у відповідності до вимог освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» з дисципліни «Банківські операції» студент має знати :

- закони та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють банківську діяльність;
- основні характерні риси сучасної банківської системи України, цілі, функції та принципи функціонування її окремих ланок;
- економічний зміст та механізми здійснення базових банківських операцій та надання банківських послуг;
- стан, проблеми та перспективи розвитку банківської системи України;

уміти:

- приймати самостійні рішення у сфері організації основних напрямків банківської діяльності, вживати необхідні заходи в ситуації, що склалася;
- працювати з фінансовими звітами банку;
- здійснювати аналіз та оцінку діяльності банку;
- визначати розмір наявних банківських ресурсів та потребу в них; оцінювати кредитоспроможність позичальників банківської установи;
- організовувати роботу з випуску та розміщення цінних паперів банку;
- оформляти банківські документи;
- давати оцінку та аналізувати стан ліквідності та платоспроможності банку.

з дисципліни «Податкова система» знати:

- суттєвості та специфіки механізму функціонування податкової системи в Україні на сучасному етапі;
- нормативну базу щодо оподаткування в Україні;
- особливості стягнення податків, у тому числі податку на додану вартість, акцизного збору, мита, податку на прибуток підприємств, тощо

вміти:

- використовувати практичні засади функціонування податкової системи в Україні.

з дисципліни «Бюджетна система» знати:

- бюджетний устрій та принципи бюджетної політики;
- взаємодію Державного і місцевих бюджетів;
- структурний аналіз доходної частини бюджетів;
- структурний аналіз видаткової частини бюджетів;
- аналіз джерел покриття дефіциту бюджету;

вміти:

- формувати та організувати повернення державного боргу;
- виконувати касові процедури бюджету та бюджетної звітності;
- розробляти кошторис бюджетних організацій;

з дисципліни «Фінанси» знати:

- основні функції фінансів і їхню роль в економіці країни;

- основні принципи побудови фінансової системи держави;
- особливості побудови фінансової системи України;
- бюджет держави і бюджетний процес;
- основи побудови податкової системи та особливості сучасної податкової системи України;
- основи фінансової математики;
- фінансовий ринок в двох його складових;
- основні фінансові інструменти;
- кредит і кредитування;
- страховий бізнес.

Вміти:

- оцінку вартості грошей у часі;
- оцінку вартості цінних паперів підприємств: акцій і облігацій;
- складення графіків повернення кредиту;
- розрахунку ціни капіталу.

з дисципліни «Бухгалтерський облік у комерційних банках» знати:

- основні принципи касової роботи банку;
- методику відображення розрахунково-касових операцій;
- класифікацію доходів та витрат банку та методику їх обліку;
- основи здійснення депозитної та кредитної діяльності та відображення депозитних і кредитних операцій в обліку;
- основні принципи роботи з валютним операціями та їх відображення в обліку;
- принципи формування статутного капіталу та методику його обліку;
- основні принципи роботи з цінними паперами та їх відображення в обліку;
- основи здійснення операцій з іноземною валютою та їх відображення в обліку.

Вміти:

- складати бухгалтерські проведення на балансових і позабалансових рахунках;
- відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку і в балансі;
- складати регулюючі проведення, звіти про фінансові результати, рух грошових коштів і баланс банку;
- здійснювати операційний внутрішній аудит основної банківської діяльності та складати відповідні розрахунки і документи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

При оцінюванні відповіді випускника Атестаційна екзаменаційна комісія керується критеріями оцінки відповіді. Кожен екзаменаційний білет включає у себе 2 теоретичних запитання, які оцінюються до 35 балів кожне і одне практичне завдання яке оцінюється до 30 балів.

Рівень знань випускника оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Оцінки – “Відмінно” заслуговує студент, який повністю виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на два теоретичні питання з дисциплін, включених у програму іспиту, та правильно виконав практичне завдання, продемонстрував відмінний рівень підготовки.
82–89	Добре	B	Дуже добре заслуговує студент, який повністю виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну відповідь на два теоретичні запитання з дисциплін, включених в програму іспиту, правильно вирішив задачу, висловлює свої міркування з професійних питань, але не відчуває впевненості у відповідях

75–81		С	Оцінки - Добре ” заслуговує студент, який повністю виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на два теоретичні питання з дисциплін, включених в програму іспиту, але мав незначні помилки і не повністю відповідає критеріям практичних навичок та вмінь майбутнього фахівця.
67–74	Задовільно	D	Оцінки – «Задовільно» заслуговує студент, який у теоретичних відповідях демонструє знання основного матеріалу з дисциплін, включених в програму комплексного кваліфікаційного іспиту; але припускається деяких неточностей, не виявив високого рівня підготовки та припустився помилок.
60–66		E	Достатньо одержують студенти, які у теоретичній відповіді демонструють слабкі знання основного матеріалу з дисциплін, включених в програму комплексного кваліфікаційного іспиту, не зовсім вірно вирішив задачу, припускається неточностей.
35–59	Незадовільно	FX	Оцінки – «Незадовільно» заслуговує студент, який не відповів на теоретичні питання комплексного кваліфікаційного іспиту з дисциплін, включених в програму кваліфікаційного іспиту та не виконав практичного завдання.

1–34		F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
------	--	----------	---

ЗМІСТ АТЕСТАЦІЇ

Бюджетна система

1. Принципи бюджетної системи

Модель ринку України. Особливості бюджетної системи України. Адміністративно-територіальним структура держави. Поняття бюджету як об'єктивної економічної категорії. Принципи функціонування бюджетної системи.

Рівні бюджетної системи – державний, республіканський та місцевий. Бюджетний кодекс. Бюджетний регламент і бюджетні права.

2. Державне казначейство України (ДКУ)

Касове обслуговування рахунків органів Державного казначейства України. Державне казначейство України (ДКУ) – головний державний орган, що контролює облік у бюджетній системі. Законодавчі документи, якими керується Державне казначейство України, його функції та права. Взаємозаліки та інші не грошові форми розрахунків між ланками бюджетної системи

3. Субвенції, субсидії та дотації бюджету

Субвенції, субсидії та дотації бюджету як важелі, що впливають на подолання кризи в депресивних регіонах та економічне зростання у пріоритетних регіонах сталого розвитку господарства України.

4. Позабюджетні цільові соціальні фонди

Пенсійний фонд та можливості пенсійної реформи в Україні. Фонди соціального страхування. Фонд сприяння зайнятості та його роль у боротьбі з безробіттям.

5. Дефіцит бюджету та джерела його покриття

Сутність дефіциту бюджету та його види. Емісія як джерело покриття дефіциту бюджету та її заборона у Бюджетному кодексі. Ринок цінних паперів як інструмент покриття дефіциту бюджету. Державний борг як причина бюджетних дефіцитів. Роль приватизації у покритті дефіциту бюджету.

6. Державний бюджет, бюджетний устрій і бюджетний процес

Бюджет як економічна і юридична категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контролююча функції бюджету.

Бюджетний устрій і бюджетна система зарубіжних унітарних і федеративних держав. Бюджетний устрій України. Розподіл доходів і витрат між складовими бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Співвідношення державного і місцевого бюджетів.

Бюджетний процес. Основні елементи бюджетного процесу. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевого бюджетів. Економічна сутність доходів і витрат бюджету. Форми їхнього прояву і матеріального втілення. Джерела формування бюджетних доходів. Основні напрямки використання бюджетних коштів.

Бюджетний дефіцит: поняття і причини виникнення. Проблеми зменшення і можливі джерела покриття дефіциту бюджету.

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України: закон, засади, коментар.–К.: Парламентське видавництво, 2018.
2. Закон України “Про Рахункову палату Верховної Ради України” //Відомості Верховної Ради України. – 22 жовтня 1996 р. - № 43.
3. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). –К.: НІОС, 2015.
4. Опарін В.М., Малько В.І., Кондратюк С.Я., Коломієць Г.Б. Бюджетна система: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни – К.: КНЕУ, 2016.
5. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес., 2017.

Податкова система

1. Сутність та види податків

Сутність податків. Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків. Їх ознаки як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету - плата, відрахування, збори, внески, неподаткові доходи.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки та соціальної сфери. Дискусійні питання функцій податків.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, база оподаткування, податковий кредит, податкова знижка, податкове зобов'язання, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, квота. Методи побудови податкових ставок. Універсальні та диференційовані податкові ставки. Тверді і процентні ставки. Види твердих ставок: фіксовані та відносні. Види процентних ставок : пропорційні, прогресивні, регресивні.

2. Класифікація податків, їх ознаки.

Поділ податків по економічному змісту на прямі і непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування - податки на доходи, капітал і споживання. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють, - загальнодержавні і місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення - розкладні і окладні.

Види прямих податків. Реальні податки: поземельний, подомовий, промисловий, податок на грошовий капітал. Особисті податки: подушний, прибутковий, майновий, на спадщину і дарування. Прибутковий податок як основний вид прямих податків. Індивідуальний і корпоративний прибутковий податок. Переваги і недоліки прямих податків, проблем їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків : акцизи, фіскальні монополії, мито. Специфічні та універсальні акцизи, їх форми. Податок на додану вартість в системі універсальних акцизів. Види і призначення мита. Митна політика. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Економічні теорії в податковій сфері: англійська класична політекономія, маржиналізм, шведська школа, кейнсіанство, неокласики, конвергенція податкових теорій різних напрямів.

3. Податкова система і податкова політика

Податки в системі державних доходів. Методи формування державних доходів. Податковий метод формування доходів держави як основний в умовах ринкової економіки.

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи. Рівень

централізації валового внутрішнього продукту в бюджеті, його залежність від обсягу і характеру функцій держави.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна ефективність. Елементи принципу фіскальної ефективності: достатність доходів, мінімізація витрат на збирання податків, запобігання ухиленню від сплати податків, еластичність (гнучкість) податкової системи, рівномірне розподілення податків між адміністративно-територіальними одиницями. Регулюючий механізм окремих видів податків у вирішенні економічних та соціальних проблем.

Податкова система України. Основні етапи її встановлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

Податкові системи інших держав: порівняльна характеристика. Структура податків. Розвиток різних форм оподаткування в зарубіжних країнах.

4. Податок на прибуток підприємств

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. Бюджетне значення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток як регулюючий чинник. Переваги і недоліки податку на прибуток підприємств.

Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Поняття валового доходу. Поняття валових витрат. Особливості визнання витрат подвійного призначення.

Особливості оподаткування деяких видів операцій, товарів і платників.

Пільги по податку на прибуток. Усунення подвійного оподаткування. Порядок нарахування податку на прибуток і строки сплати.

5. Податок на доходи фізичних осіб

Економічний зміст оподаткування доходів громадян. Платники податку та об'єкт оподаткування. Визначення оподаткованого доходу. Пільги при оподаткуванні доходів фізичних осіб. Соціальна пільга при оподаткуванні доходів фізичних осіб. Ставки податку.

Особливості оподаткування окремих видів доходів. Оподаткування доходу від надання нерухомості в оренду чи суборенду, житловий найм або піднайм. Оподаткування процентів. Оподаткування дивідендів і роялті. Оподаткування виграшів та призів. Оподаткування інвестиційного прибутку. Оподаткування благодійної допомоги. Оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування. Оподаткування іноземних доходів. Оподаткування доходів, одержаних нерезидентами. Оподаткування операцій, пов'язаних з іпотечним житловим кредитуванням. Оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна. Оподаткування операцій з продажу або обміну об'єкта рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку внаслідок прийняття ним у спадщину коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Оподаткування доходу,

отриманого платником податку як подарунок або внаслідок укладення договору дарування.

6. Податкова соціальна пільга. Податковий кредит.

Податкова соціальна пільга. Податковий кредит.

Порядок нарахування й сплати податку до бюджету. Відповідальність за нарахування і сплату податку. Декларація про майновий стан і доходи платника податку.

7. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість, його зародження і розвиток. Передумови введення податку на додану вартість в Україні. Поняття доданої вартості, методи її обчислення.

Платники і ставки податку на додану вартість. Сутність нульової ставки по податку на додану вартість. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Об'єкт оподаткування. Операції що включаються в об'єкт оподаткування. Перелік операцій, що виключені з об'єкту оподаткування.

Поняття бази оподаткування по податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів.

Пільги по податку на додану вартість. Види пільг по податку на додану вартість. Перелік операцій, що звільняються від оподаткування.

8. Порядок визначення суми податку на додану вартість

Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення дати податкового зобов'язання. Порядок визначення дати податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету для операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою і для інших видів операцій.

Строки сплати ПДВ. Податковий вексель. Умови та порядок надання платником податкового векселя. Порядок включення сум податкового векселя до суми податкових зобов'язань і суми податкового кредиту платника.

9. Акцизний податок

Історія введення акцизного податку в Україні. Акцизний податок в системі інших непрямих податків. Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Види ставок по акцизному збору.

Порядок визначення суми акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються процентні ставки.

Порядок визначення сум акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються тверді ставки.

10.Акцизні марки

Особливості у механізмі оподаткування алкогольних та тютюнових виробів. Акцизні марки : порядок їх отримання вітчизняними виробниками та імпортерами і використання. Строки сплати акцизного податку для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів. Особливості митного оформлення для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів.

Пільги по акцизному податку. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

11. Мито

Мито в системі непрямих податків. Митна політика і її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти.

Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок : преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок у сплаті мита.

Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

12. Транспортний податок

Платниками транспортного податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Податковий період. Порядок обчислення та сплати податку. Порядок сплати податку
Строки сплати податку.

13.Екологічний податок

Основи і мета встановлення екологічного податку, зборів за використання та транспортування природних ресурсів. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання і як інструмент впливу на економне і раціональне використання ресурсів.

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення та строки сплати податку.

14.Податкова звітність

Податкова декларація (розрахунок). Особи, які несуть відповідальність за складення податкової звітності. Складення податкової декларації. Подання податкової декларації до контролюючих органів. Внесення змін до податкової звітності. Подання відомостей про суми виплачених доходів платникам податків - фізичним особам.

15. Плата за землю

Плата за землю: загальна характеристика. Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі. Платники та об'єкт оподаткування.

Диференціація ставок в залежності від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик.

Плата за землю із земель сільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок.

Плата за землю із земель несільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок для земель, грошову оцінку яких встановлено і не встановлено. Особливості встановлення ставок для різних платників та видів діяльності.

Строки сплати плати за землю. Звільнення від сплати плати за землю.

16. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Податковими правопорушеннями. Особи, які притягаються до відповідальності за вчинення правопорушень. Види відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Загальні умови притягнення до фінансової відповідальності. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи). Строки давності для застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів). Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) у разі вчинення кількох порушень. Рішення про застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів). Неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності. Пеня.

17. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Сутність податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Платники податку. Визначення платників податку в разі перебування об'єктів житлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб.

Об'єкт оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. База оподаткування. Пільги зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у тому числі для квартир та житлових будинків.

Ставки податку в залежності від житлової площі квартир та житлових будинків. Податковий період.

18. Єдиний податок

Особливості сплати єдиного податку (спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва). Перелік юридичних і фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - юридичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб.

Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для фізичних осіб.

Порядок переходу платників до спрощеної системи оподаткування.

19. Місцеві збори

Склад місцевих зборів. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих зборів. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

Платники збору. Види діяльності, які провадяться з придбанням пільгового торгового патенту. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Порядок придбання торгового патенту. Порядок обчислення та строки сплати збору.

Збір за місяць паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору.

Туристичний збір. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Податкові агенти. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору.

20. Запобігання ухиленням та перекладенням сплати податків

Поняття ухилення від податків. Види ухилення від податків. Законні форми ухилення від податків. Протизаконне приховування доходів та інші форми податкових зловживань. Особливості ухилення від податків у сфері тіньової економіки. Можливості ухилення від сплати з різних видів податків. Боротьба з ухиленням від сплати податків.

Сутність та форми перекладання податків. Перекладання непрямих податків.

Напрямки та способи перекладання прямих податків. Фактори, що впливають на процес і результати перекладання податків.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-17 – ст. 112.
2. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навч. літератури, 2016. - 544 с.

3. Крисоватий А.І. Податкова система: навчальний посібник / А.І. Крисоватий, О.М. Десятник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2016. – 331 с.
4. Салига С.Я. Антикризове фінансове управління підприємством: навч.посібник / С.Я. Салига. - К.: Центр навч. літератури, 2015. - 208 с.
5. Сазонець І.Л. Управління місцевими фінансами: навч. посібник / І.Л. Сазонець. - К.: Центр навч. літератури, 2015. - 264 с.
6. Синчак В.П. Натуральна сплата податків у сільському господарстві як одна з форм розрахунків з бюджетом / В.П. Синчак // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. - № 3-4 (7-8). - С. 354-361.
7. Синчак В. П. Спеціальний режим у непрямому оподаткуванні сільгоспвиробників. / В.П. Синчак // Економіка АПК. – 2017. - №7. - С. 102-109.
8. Синчак В. П., Особливості міжнародного оподаткування в Україні. / В.П. Синчак, В. І. Довгалюк, Ю. Ю. Ярмоленко // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2016. – № 1–2 (9–10). - С. 366 – 371.
9. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: навч.посібник / О.О. Сунцова. – К.: Центр навч. літератури, 2015. - 560 с.
10. Сердюк О.М., Податкова система (практикум): навч.посібник. // О.М. Сердюк, Т.В. Заревчацька. - К.: Центр навч. літератури, 2018. - 328 с.

Фінанси

1. Сутність, функції і роль фінансів

Предмет науки про фінанси. Фінанси — специфічна форма суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.

Фінанси України в умовах поглиблення економічних реформ.

2. Фінансова система

Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками

фінансової системи. Правові та організаційні основи фінансової системи. Державне регулювання фінансових відносин. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо загального управління фінансовими потоками. Оперативне управління фінансовою системою. Розмежування функцій між управлінськими фінансовими установами. Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання.

3. Фінансова політика і фінансовий механізм

Фінансова політика - складова частина економічної і соціальної політики держави. Основні напрямки фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Особливості фінансової політики України на сучасному етапі. Неофіційна фінансова система і її роль у розвитку економіки України. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції. Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції. Їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

4. Фінансові інститути в рамках фінансової системи держави

Класифікація фінансових інститутів. Банківська система держави. Центральний банк і комерційні банки, їхні функції і взаємини. Основні фінансові інструменти банків.

Міністерство фінансів держави, його роль у формуванні фінансових ресурсів держави. Засоби формування фінансових ресурсів держави. Взаємовідносини і взаємодія між Міністерством фінансів і Центральним Банком.

Комісія з цінних паперів і фондового ринку. Регулююча і контрольна функції комісії.

Інвестиційні фонди й інвестиційні компанії, їхні основні функції і напрямки діяльності. Трастові компанії. Основні фінансові інструменти інвестиційних компаній і фондів. Кредитні союзи і їхня роль у формуванні кредитних ресурсів малих підприємств і приватних підприємців.

5. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового

ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

6. Фінанси господарських суб'єктів

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти. Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів. Розроблення балансів грошових потоків і прогнозування фінансових результатів.

7. Державні фінанси

Поняття публічного фінансового господарства і державних фінансів. Склад і структура державних фінансів, характеристика їх грошових потоків. Державні доходи і державні витрати — основоположні категорії державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Державні витрати на задоволення суспільних благ і послуг. Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем — загальнодержавні і місцеві фінанси. Криза державних фінансів і шляхи фінансової стабілізації. Менеджмент державних фінансів.

8. Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань. Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Склад доходів місцевих бюджетів. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Обов'язкові видатки і видатки на реалізацію делегованих центральною владою повноважень. Соціальна напруженість

видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування місцевого господарства. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

9. Кредит і кредитні відносини

Економічна сутність кредиту. Відмінності державного і комерційного кредиту. Роль державного кредиту в поповненні державного бюджету.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики та їхні види. Класифікація державних кредитів. Казначейські позики. Форми зовнішніх державних кредитів. Державні зовнішні позики. Міжурядові позики і міжбанківські кредити, їхнє значення для фінансової підтримки України.

Банківські і комерційні кредити. Традиційні форми короткострокового кредитування. Вартість кредиту. Ризики кредитування, співвідношення між ризиком і вартістю кредиту. Схеми обслуговування боргу. Іпотечний кредит.

10. Податки і податкова система України

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Теоретичні питання перекладання податків та ухилення від їх сплати. Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави.

11. Страхування і страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Форми і методи страхового захисту. Системи страхових фондів.

Класифікація страхування по об'єктах та по ознаках страхового ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Особисте страхування, його суть і значення в забезпеченні соціального захисту населення.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Фінансові результати страхових операцій, їхня прибутковість. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

12. Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. Їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів Європейського співтовариства. Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

Рекомендована література

1. Бланк І.А. Стратегія та тактика управління фінансами. - Київ: АДЕФ-Україна, .
2. Брайен А. Фінансовий аналіз та торгівля цінними паперами - М.: Дело, 2015.
3. Бригхем Ю., Гапенски Л. Фінансовий менеджмент: Повний курс: В 2-х т. / Пер. с англ. під ред. В.В. Ковальова. К.: Економічна школа, 2017.
4. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: Вид-во НІОС, 2016.
5. Державні фінанси. Навчальний посібник. Під ред. Федосова В.М., – К.: “Либідь”, 2016.
6. Дамарі Р. Фінанси та підприємництво. Харків: Періодика, 2018.
7. Мелкумов Я.С. Теоретичний та практичний посібник з фінансових розрахунків. - К.: ІНФРА-К, 2016.
8. Настольна книга фінансиста. – К.: Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку, 2015.
9. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). – К.: КНЕУ, 2015
10. Петюх В.М. Ринкова економіка: Настільна книга ділової людини, – К.: Урожай, 2015.
11. Фінанси (теоретичні основи): Підручник / М.В. Грідчина та ін. – К.: МАУП, 2017.

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

1. Види банків і порядок їх створення в Україні

Походження, розвиток та функції комерційних банків. Банківська діяльність: поняття, процес становлення, функції. Етапи формування сучасної банківської системи України. Становлення, розвиток банківської системи України та основні зовнішні чинники, які на нього впливають.

Банк як головна складова фінансово-кредитної системи. Види та класифікація банків. Банківські об'єднання.

Створення та державна реєстрація банківських установ. Документи, які подаються до територіального управління НБУ для його державної реєстрації. Відокремлені структурні підрозділи банку. Порядок реєстрації представництв іноземного банку. Форми і порядок реорганізації банківських установ.

2. Організація діяльності банку

Організаційна структура та управління банком. Функції та компетенція загальних зборів учасників банку, наглядової ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії, служби внутрішнього аудиту та постійно діючих комітетів.

Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація. Взаємодія структурних підрозділів банку при виробництві і продажу банківських послуг.

Концепції управління діяльністю банку. Організація планування і контролю роботи банку. Оптимізація внутрішньобанківського управління.

Ліцензування банківської діяльності. Передумови отримання банківської ліцензії та умови її відкликання.

3. Операції банків з формування власного капіталу

Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація. Балансові та позабалансові джерела формування ресурсів банку. Поняття ресурсного потенціалу банку.

Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції та значення. Структура балансового та регулятивного капіталу банку, його вплив на формування власного капіталу банку. Характеристика фондів, що формують його капітал. Резервні і спеціальні фонди. Роль прибутку у формуванні власного капіталу.

Достатність капіталу банку. Фактори, що визначають достатність капіталу банку. Основні критерії і стандарти оцінки власного капіталу банку згідно вимог Базельської угоди. Показники нормативів капіталу для банків України.

4. Класифікація депозитів фізичних осіб, їх загальна характеристика.

Права вкладників. Правовий режим вкладників. Вклади (депозити) до запитання фізичних осіб у банківських установах. Строкові вклади фізичних осіб до банківської установи. Довіреність на розпорядження вкладками. Порядок складання і використання заповітів. Порядок видачі вкладу після смерті вкладника. Порядок розпорядження рахунками неповнолітніх та інших клієнтів, визнаних недієздатними.

5. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Характеристика платіжного обороту. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків. Системи і законодавча база розрахунків в Україні. Відкриття і ведення банківських рахунків. Характеристика різних видів рахунків.

Форми та способи безготівкових розрахунків, сфера використання і порядок проведення розрахункових операцій. Особливості оформлення розрахункових документів та порядок їх приймання і виконання банками: розрахунки із застосуванням платіжних доручень та платіжних вимог-доручень; порядок здійснення розрахунків чеками та акредитивами; примусове та договірне стягнення (списання) коштів. Особливості розрахунків за допомогою систем дистанційного обслуговування.

6. Операції банків з готівкою

Організація готівкових грошових розрахунків. Суть і принципи організації готівкових грошових розрахунків.

Загальна характеристика касових операцій банку. Загальні положення та вимоги щодо касових операцій банку.

Касові операції банків з клієнтами. Види та порядок оформлення касових операцій. Приймання та видача готівки з каси банку. Здійснення касових операцій через банкомати. Загальні вимоги до організації діяльності банків з перевезення готівки та інших цінностей. Особливості зберігання грошових коштів у банку. Порядок вилучення з обігу та передавання для дослідження сумнівних банкнот та монет.

7. Операції банків з пластиковими картками

Поняття, види та характеристика банківських платіжних карток. Переваги та недоліки застосування пластикових карток у масових платежах.

Основні учасники системи карткових розрахунків, їх права та обов'язки.

Порядок видачі та обслуговування платіжних карток.

Здійснення касових операцій із застосуванням платіжних карток. Технологія безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток. Механізм здійснення розрахунків при купівлі товару з використанням платіжних карток. Порядок операцій еквайрінгу при розрахунках платіжними картками за товари (послуги). Порядок розрахунків платіжними картками за кліринговою схемою міжбанківських розрахунків.

8. Кредитні операції банків

Сутність, принципи та функції кредиту, його роль в економіці. Форми та види банківського кредиту. Особливості укладення кредитних договорів. Поняття кредитного портфеля банку та його якісна характеристика.

Організація банківського кредитування. Методи надання та способи погашення кредиту. Етапи процесу банківського кредитування. Методи ціноутворення на банківські позики та фактори, що на нього впливають.

Кредитний ризик та методи управління ним. Методи розрахунку величини кредитного ризику. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку. Основні засади проведення оцінки кредитоспроможності позичальників зарубіжними банками. Форми забезпечення повернення банківських кредитів, їх поняття та загальна характеристика. Застава як вид забезпечення. Порука та гарантія. Страхування. Особливості нарахування неустойки, пені та штрафів. Особливості формування резервів на покриття можливих втрат за кредитними операціями банку.

Методи управління проблемними кредитами.

9. Економіко-правові та організаційні основи здійснення банками операцій в іноземній валюті

Економічні та організаційні основи здійснення валютних операцій. Валютні цінності та валютний ринок. Види та учасники валютного ринку. Класифікація валютних операцій.

Порядок відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів та представництв юридичних осіб-нерезидентів в уповноважених банках. Відкриття та обслуговування рахунків в іноземній валюті фізичних осіб.

Способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті. Сутність кореспондентських відносин. Основний зміст та мета встановлення кореспондентських відносин. Критерії вибору банку-кореспондента. Порядок відкриття та режим функціонування кореспондентських рахунків. Електронні системи міжнародних міжбанківських платежів.

10. Операції банків з вексялями

Характеристика сутності вексяля та організації вексельного обігу в Україні. Класифікація операцій банку у сфері вексельного обігу.

Кредитні операції банків з вексялями. Урахування векселів. Вексельне переврахування та вексельна перезастава. Рефінансування НБУ банківських установ за допомогою векселів. Особливості кредитування під заставу векселів. Торговельні операції з вексялями.

Гарантійні операції з вексялями. Авалювання векселів. Видача гарантій під забезпечення оплати векселів.

Розрахункові операції банків з вексями. Оформлення заборгованості вексями. Розрахунки з використанням векселів.

Комісійні та довірчі операції з вексями. Інкасування векселів. Оплата векселів, у яких банк виступає особливим платником (доміциліантом). Зберігання векселів. Купівля, продаж і обмін векселів за дорученням.

Організація роботи з вексями в банку. Особливості проведення експертизи векселів.

11. Загальна характеристика та види банківських послуг

Лізингові операції. Сутність та економічне значення лізингу. Класифікація видів лізингу та принципи розвитку лізингового бізнесу. Види лізингових платежів та методика їх розрахунку. Ризики лізингових операцій.

Факторингові операції. Основні поняття та елементи факторингу. Класифікаційна характеристика видів та форм факторингу. Механізм здійснення факторингової операції. Факторинг у зовнішньоекономічній діяльності. Вартість факторингової послуги. Ризики, що виникають при здійсненні факторингової операції.

Основні поняття та елементи форфейтингу. Механізм здійснення та вартість форфейтингової операції.

Гарантійні послуги банків. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги.

Довірчі (трастові) послуги.

Організація послуг щодо зберігання цінностей у банку.

Операції банку з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням. Банки як суб'єкти ринку дорогоцінних металів. Загальна характеристика банківських операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням.

Фінансовий інжиніринг.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національний банк України: Закон України від 20.05. 1999р. №679-ХІУ.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 12. 2000р. №2121-111.
3. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: Затв. постановою Правління НБУ від 06.07. 2000 р. № 279.
4. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 28.08. 2001 р. № 368.
5. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: Затв. постановою Правління НБУ від 19.03. 2003р. № 124.
6. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків»: Затв. постановою. Правління НБУ від 15.03. 2004 р. № 104.

7. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 02.08. 2004 р. № 361.

8. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 07.12. 2004р. № 598.

9. Положення про порядок формування обов'язкових резервів: Затв. постановою Правління НБУ від 16.03. 2006 р. № 91.

10. Банківські операції: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. / А.М. Мороз, М.І. Савлук,

11. М.Ф. Пудовкіна та ін.; За заг. ред. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2018. – 608с.

12. Єпіфанов А.О., Маслак Н.Г., Сало І.В. Операції комерційних банків: Навчальний посібник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2017. – 523 с.

13. Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г., Коренєва О.Г. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2017. – 796.

14. Аналіз банківської діяльності / За ред. А.М. Герасимовича. - К.: КНЕУ, 2016. - 599 с.

15. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: 2015. – 243с.

16. Гроші та кредит: Підручник / За заг. ред. М.І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2016. - 744 с.

Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках

1. Теоретичні засади бухгалтерського обліку в банках

Предмет і метод бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку в банках. Передумови та необхідність поділу бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку в банках.

2. Облік статутного капіталу банку

Визначення та характеристика статутного капіталу комерційного банку. Порядок обліку операцій під час формування статутного капіталу до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у територіальному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого та сплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним капіталом.

3. Характеристика та особливості побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках

Поняття Плану рахунків банку. Особливості побудови Плану рахунків: мультивалютність, подвійний запис операцій за позабалансовими рахунками, наявність управлінського обліку. Принципи побудови Плану рахунків. Класифікація рахунків у Плані рахунків за видами контрагентів, характером операцій і ступенем зниження ліквідності.

4. Облік касових операцій в комерційних банках. Облік розрахункових операцій у банку

Поняття касових операцій. Види касових документів. Основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в установах банків. Порядок підкріплення операційних кас установ банку під час роботи через консолідований кореспондентський рахунок. Інкасація грошової виручки інкасаторами банків.

Поняття безготівкових розрахунків та вимоги щодо їх проведення. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями. Облік операцій платіжними вимогами. Облік операцій при розрахунках розрахунковими чеками.

5. Класифікація доходів і витрат банку. Правила обліку доходів (витрат) банку

Поняття "доходи" та "витрати" банку. Класифікація доходів і витрат банку від основної, інвестиційної та фінансової діяльності. Структура класів 6 і 7 («Доходи» і «Витрати») Плану рахунків.

Правила обліку доходів та витрат за методом нарахування та відображення результатів у системі фінансового обліку та у фінансовій звітності. Облік прострочених нарахованих доходів. Облік сумнівної заборгованості за нарахованими доходами. Облік формування

спеціального резерву під заборгованість за нарахованими доходами. Облік списання сумнівної заборгованості за рахунок резервів.

Види комісійних доходів/витрат. Типові проведення при обліку комісійних доходів

6. Податковий облік у банках. Облік комісійних доходів та витрат банку

Зміст податкового обліку в банках. Порядок визнання витрат у системі податкового та фінансового обліку. Способи ведення обліку валових доходів і валових витрат банку. Види комісійних доходів/витрат. Типові проведення при обліку комісійних доходів

7. Порядок закриття рахунків доходів і витрат. Визначення фінансового результату діяльності банку

Правила закриття рахунків доходів (витрат) та підрахунок фінансових результатів поточного року, облік нарахування, сплати податку на прибуток та розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Відображення зазначених операцій у системі фінансового та податкового обліку.

8. Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитних в банках

Законодавче регулювання здійснення кредитних операцій. Рахунки, за якими ведеться облік кредитних операцій. Типові проведення при обліку кредитних операцій. Позабалансове проведення суми, зазначеної в кредитній угоді

9. Облік простроченої та сумнівної кредитної заборгованості

Облік прострочених нарахованих доходів. Облік сумнівної заборгованості за нарахованими доходами. Облік формування спеціального резерву під заборгованість за нарахованими доходами. Облік списання сумнівної заборгованості за рахунок резервів.

10. Облік формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків

Поняття та призначення резервів банку. Види резервів. Облік формування та використання резервів під можливі втрати за кредитними операціями. Облік безнадійної кредитної заборгованості та процедури її списання з балансу банку за рахунок резерву під нестандартну кредитну заборгованість.

11. Облік депозитних операцій банку

Активні і пасивні депозитні операції та відображення результатів їх проведення у фінансовій звітності. Облік номіналу депозиту. Вплив методу виплати процентів (за період або на період) на облік номіналу депозиту. Облік процентних витрат (типові проведення).

12. Облік вкладів (депозитів) на вимогу клієнтів банку

Поняття депозиту на вимогу клієнта. Рахунки, призначені для обліку коштів клієнтів. Аналітичний облік коштів вкладів на вимогу клієнта. Відображення в обліку банку типових операцій за поточними рахунками фізичних та юридичних осіб.

13. Облік строкових депозитів банку

Поняття строкового депозиту. Рахунки, призначені для обліку строкових депозитів. Аналітичний облік строкових депозитів. Відображення в обліку банку типових операцій за строковими депозитами фізичних та юридичних осіб.

14. Загальні підходи до оцінки і класифікації цінних паперів (ЦП), що обліковуються в банківському портфелі. Облік операцій з цінним паперами

Загальні положення Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із цінними паперами в банках України (затверджена ПП НБУ від 20.08.03 № 355). Класифікація цінних паперів за видами сплати доходу: цінні папери з визначеним прибутком та цінні папери з невизначеним прибутком. Форми випуску цінних паперів.

Види портфелів банку. Відображення в обліку банку типових операцій з обліку, оцінки, віднесення цінних паперів до конкретних портфелів банку.

15. Операції в іноземній валюті. Облік операцій в іноземній валюті

Характеристика операцій в іноземній валюті. Законодавче регулювання операцій в іноземній валюті. Валютна позиція банку за окремими видами валют та її врахування в системі бухгалтерського обліку при здійсненні обмінних операцій в іноземній валюті. Типи операцій, що впливають на розмір відкритої валютної позиції банку.

Законодавче регулювання операцій в іноземній валюті. Типові бухгалтерські проведення з обліку іноземної валюти: облік операцій купівлі однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту; облік доходів (витрат) за операціями, що здійснені в іноземній валюті; облік результатів за обмінними операціями

Рекомендована література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-ХІУ (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III.
3. Закон України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III.
4. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 № 15-93.
5. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій комерційних банків з векселями, затверджена постановою Правління НБУ від 08.06.2000 р. № 234.
6. Інструкція про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України, затверджена постановою Правління НБУ від 12.07.2000 р. № 283.

7. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою Правління НБУ від 19.02.2001 р. № 69.
8. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ від 29.03.2001 р. № 135 (зі змінами).
9. Інструкція про касові операції в банківських установах, затверджена постановою Правління НБУ від 14.08.2003 р. № 337.
10. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003р. №492.
11. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України, затверджене постановою Правління НБУ від 20.03.1998 р. № 114 (із змінами та доповненнями).
12. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України, затверджене постановою Правління НБУ від 30.12.1998 р. № 566 (із змінами та доповненнями).
13. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255.1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. -1991. - № 24. - С. 272.
14. Порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджений постановою Правління НБУ від 02.02.95 за №21, у редакції постанови Правління НБУ від 13.10.97 за № 334 // Все про бухгалтерський облік. - 1999,- № 7 (310), спецвипуск 21-25 січня. - С. 10.
15. Кіндрацька Л. М. Фінансовий та управлінський облік в банках: Підручник. - К.: КНЕУ 2018. - 816 с.
16. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік в банках України: Підручник. - Вид. 2-ге, допов. і перероб. - К.: КНЕУ 2016. - 636 с.
17. Операції комерційних банків / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук, Я. Грудзевич, М. Вознюк. - 3-тє вид. - К.: Алерта; Львів: ЛБІ НБУ 2015.- 500 с.
18. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. Постановою Правління НБУ від 17.06.2004 р. за № 280, зі змінами і доповненнями.

Як подолати тривогу й хвилювання у стресовій ситуації екзамену

Існує думка, що екзамен – це лотерея. Тоді як можна пояснити той факт, що деякі здобувачі вищої освіти складають іспити завжди успішно, а інші часто «Провалюються»? і це майже при однаковому рівні підготовки.

Тривога й хвилювання перед екзаменом – явище відоме майже всім.

Але хвилювання буває різне. Одних воно мобілізує, інших доводить до стану паніки. Якщо у перших під час стресу ефективність діяльності до певної міри зростає («стрес лева»), то у інших вона зменшується («стрес кролика»).

Щоб зменшити рівень тривоги й хвилювання на екзамені, можна використати такі прийоми само налаштування і аутотренінгу.

1. **Самонаказ.** Словесні формули самонаказу («Не хвилюйся!») виконують роль пускового механізму.

2. Прийоми «лобової атаки». За допомогою спеціально підібраних словесних формул, які вимовляються з почуттям гніву, ви повинні сформулювати своє ставлення до екзамену.

3. Створіть образ ситуації екзамену і, як тільки хвилювання, владним тоном наказу вимовте: «Зупинися!» або «Спокійно».

4. Кілька разів на день повторюйте слова або кілька слів, які викликають тривожний стан: «екзамен», «учитель». Цей прийом треба використовувати доти, доки слово не перестане асоціюватися зі станом тривоги.

5. Уявіть екзамен з усіма його подробицями і багато разів створіть у своїй уяві модель бажаної поведінки. Таким чином ви зможете знизити силу переживань і рівень тривоги.

6. **Включення.** Якщо людина спостерігає й переживає драматичні ситуації інших людей, більш скрутні, ніж її, вона починає дивитись на власні труднощі по-іншому.

7. Якщо нещастя інших людей для вас занадто абстрактні, візьміть собі за правило заспокоювати перед екзаменом свого товариша або друга.